

Edward Krause, J. Marcinkiewicz, P. Wawrzyniak

Żary, woj. zielonogórskie. Zamek Bibersteinów i pałac Promnitzów

---

Informator Archeologiczny : badania 18, 180

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ŻARY
woj. zielonogórskie
Zamek Bibersteinów
i pałac Promnitzów

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Edward Krause (autor sprawozda-
nia), J. Marcinkiewicz, P. Mawrzyński. Finansował WKZ w
Zielonej Górze. Zamek powstał w końcu XIII w. Pałac
z XVIII. Budowle funkcjonowały do poł. XX w.

Prace wykopaliskowe na zamku i pałacu w Żarach prowadzono w ramach rozpoczętego wielo-
letniego planu badań początków i rozwoju osadniczego Żar i okolicy. Wytoczono 8 wykopów o łącz-
nej powierzchni 170 m². Wykopy 1A, 1B wytoczono na dziedzińcu zamku, 5A, 5B przy elewacji zew-
nętrznej południowej, 4 w dawnej kuchni, 2A, 2B, 3 po osi północ-południe na dziedzińcu pałacu.

Najciekawsze wyniki uzyskano w wykopach 1A, 1B, 4. Odkryto tutaj relikty murów kamien-
nych na zaprawie wapiennej z okresu sprzed budowy zamku, tj. 2 poł. XIII w. Mury te jeszcze
dość luźno można łączyć razem. Mogą to być pozostałości fundamentów budynku o wymiarach około
14/15 m x 5/6 m. Hipotezę tą oczywiście zweryfikują dalsze badania archeologiczne.

Interesującym odkryciem w wykopie 1B było także znalezienie narazie fragmentu obudowy
(cembrowiny) kamiennej zapewne średniowiecznej studni.

Na dziedzińcu pałacowym zbadano warstwy wyrównawcze i budowlane z XVII-XVIII w. Stwier-
dzono, że teren dziedzińca pałacowego posiadał w przeszłości meliorację odwadniającą. Odkryto
w wykopach 3 rzędy rur drewnianych równoległych względem siebie. Od wpływów wilgotnego podłoża
(blisko rzeczka) dziedzińiec izolowała warstwa gliny.

Znaleziono łącznie około 16 tys. zabytków, w tym przeszło 11 tys. ułamków naczyń, 1 tys.
ułamków kafli, przeszło 3 tys. kości, około 300 zabytków pojedynczych (m.in. 3 groty bełtów,
podkowa, gwoździe, haki, okucia, 1 moneta z 1778 r., kilka fragmentów fajek i in.). Enaczną
ilość ceramiki datować można na okres średniowieczny a nawet 2 poł. XIII w.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Pracowni Archeologicznej PKZ w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.